

Avdelningen för digitalisering
Anna Gillquist
Per-Erik Nyström
Malin Annergård

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkande digitalforvaltning.nu (SOU 2017:23)

Förbundets ställningstaganden

Sammanfattning av förbundets ställningstaganden

- SKL välkomnar huvudinriktningen i delbetänkandets förslag kring en stabil organisering för främjande, koordinering och stöd till hela offentlig sektors digitalisering.
- SKL instämmer med utredarens bedömning att Sverige har halkat efter jämförbara länder när det gäller den digitala förvaltningen och att det behövs en stabil och samlad nationell organisering för främjande av offentlig digital utveckling.
- SKL välkomnar klargöranden om statens åtaganden i den nationella digitala infrastrukturen och nationella digitala tjänster och framhåller vikten av att detta genomförs i samverkan med kommuner, landsting och regioner samt med beaktande av hela samhällets digitalisering.
- SKL framhåller i sammanhanget att den kommunala sektorn gör framsteg i att samla de frågor som är av gemensam kommunal karaktär och förutsätter att de regelverk och standards hanteras inom sektorn
- SKL bidrar gärna till ett råd för digitaliseringssamverkan men efterlyser långsiktiga och permanenta former för gemensam prioritering, finansiering och utveckling av nationell digital infrastruktur och nationella digitala tjänster med återkommande förhandlingar mellan stat, kommun, landsting och region (jmf Danmark).
- SKL välkomnar tydliga målsättningar för offentlig sektors digitalisering och förutsätter att dessa tas fram gemensamt med kommuner, landsting och regioner. SKL vill gärna bidra i det arbetet.
- SKL anser att den tilltänkta myndigheten bör ha ett långsiktigt, strategiskt ansvar för att nå regeringens mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. SKL föreslår att myndighetens uppdrag bland annat omfattar:

- Främja, koordinera, stödja och följa upp digitalisering inom offentlig sektor.
 - Ansvar för att utveckla och förvalta gemensam nationell digital infrastruktur och nationella digitala tjänster. SKL förutsätter att arbetet fokuserar på sektorsövergripande insatser.
 - Utveckling, förvaltning och tillsyn av standarder och regelverk som är förutsättningar för den offentliga digitaliseringen.
 - Ansvar för samordning inom statlig sektor och koordinering mellan statlig och kommunal sektor kring digitalisering.
 - Omvärldsbevakning, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyten.
- SKL anser att regeringen bör tydliggöra hur man uppnår koordinering och synergier mellan befintliga myndigheters näraliggande uppdrag, såsom E-hälsomyndigheten, Skolverket, Ekonomistyrningsverket och Post- och telestyrelsen. Dessutom behöver den tilltänkta myndigheten arbeta för att den offentliga sektorns digitalisering drar nytta av den utvecklingskraft och digitalisering som finns i samhället i stort, inom övriga branscher och med hjälp av marknadsaktörer.
 - Förbundets bedömning är att den tilltänkta myndigheten verksamhet bör etableras och resurssättas så att det säkerställer kontinuitet och långsiktighet. Utöver detta bör utvecklingsmedel avsättas.
 - SKL ser vissa fördelar med att inrätta uppdraget i en redan befintlig myndighet för att på så sätt snabbt komma igång och kunna nå resultat. SKL gör dock bedömningen att det på sikt finns behov av en fristående digitaliseringsmyndighet med ansvar för hela samhällets digitalisering, vilket även kan inkludera offentlig sektors digitalisering.
 - SKL ser behov av att skapa större handlingskraft kring strategiskt viktiga initiativ inom digitalisering av offentlig sektor. För att kunna öka takten och skapa gemensamma prioriteringar med tillhörande finansiering vill SKL tillsammans med regeringen undersöka möjligheterna att etablera långsiktiga arbetsformer med regelbundna förhandlingar mellan den kommunala sektorn och staten. En sådan arbetsform finns i Danmark, vilket har resulterat i handlingskraft och tydliga effekter. SKL föreslår att förbundets kansli tillsammans med Regeringskansliet tar fram ett förslag på en liknande svensk arbetsmodell.
 - SKL instämmer i utredarens inställning att i stort sett all offentlig post ska vara digital om ett par år. SKL tycker att Mina meddelanden är ett bra första steg för en övergång till ökad digital kommunikation, men att tjänstens nuvarande funktionalitet inte helt motsvarar kommuners, landstings och regioners behov.
 - SKL påtalar att följande möjligheter behövs för att öka kommuners, landstings och regioners anslutning till Mina meddelanden: dubbelriktad kommunikation,

anslutning av privata utförare som avsändare och säker digital kommunikation med och mellan myndigheter.

- SKL efterfrågar en målbild och utvecklingsplan för en nationell digital tjänst för säker kommunikation som utgår ifrån och sätter medborgares och företags behov i centrum.

4.1 Sverige har halkat efter

Utredningen bedömer:

Sverige har halkat efter jämförbara länder när det gäller digital förvaltning. Orsaken är främst ett medvetet val att delegera ansvaret för arbetet med e-förvaltning till myndigheterna. Att arbetet varit framgångsrikt i många avseenden kompenserar inte för de begränsningar detta har inneburit. Regeringen har också avstått från att använda de styrinstrument som står till buds, t.ex. genom att inte förtydliga vilka uppdrag myndigheterna har när det gäller digitalisering. Vidare saknas styrande mål för vad som ska uppnås. Det är inte heller tydligt vad som ska anses vara offentliga åtaganden i den nationella digitala infrastrukturen.

Förbundets ställningstaganden:

- SKL instämmer med utredarens bedömning att Sverige har halkat efter jämförbara länder när det gäller den digitala förvaltningen och att det behövs en stabil och samlad nationell organisering för främjande av offentlig digital utveckling.

4.2 En nationell digital infrastruktur

Utredningen bedömer

Politiken för digital förvaltning bör utformas mot bakgrund av dess roll i den nationella digitala infrastrukturen. En prioriterad fråga är vilket som ska vara det offentliga åtagandet i denna infrastruktur, både i principiella termer och vilka tjänster som det offentliga ska tillhandahålla.

Förbundets ställningstagande

- SKL välkomnar klargöranden om statens åtaganden i den nationella digitala infrastrukturen och nationella digitala tjänster men framhåller vikten av att detta genomförs i samverkan med kommuner, landsting och regioner med beaktande av hela samhällets digitalisering.
- SKL framhåller i sammanhanget att den kommunala sektorn gör framsteg i att samla de frågor som är av gemensam kommunal karaktär och förutsätter att de regelverk och standards hanteras inom sektorn

4.3.1 Säkerhetsfrågorna behöver integreras i digitaliseringen av den offentliga sektorn

Utredningen bedömer:

Säkerhetsfrågorna behöver integreras i digitaliseringen av den offentliga sektorn. Stödet till statliga och kommunala myndigheter behöver stärkas i dessa frågor. Detta inte minst för att informationssäkerhet täcks in av flera olika lagar som bitvis överlappar varandra. Detsamma kan sägas om ansvaret för de myndigheter som har uppdrag inom områdena informationssäkerhet, integritetsskydd och personuppgiftsansvar. Samtidigt skiljer sig myndigheternas befogenheter betydligt.

Förbundets ställningstaganden

- SKL tillstyrker förslaget att säkerhetsfrågorna integreras i digitaliseringen av offentlig sektorn. Det framstår som ett stort problem att flera lagar och myndigheters ansvar överlappar varandra.
- Det är väsentligt att det finns gemensamma regler för offentlig sektor när det gäller informationssäkerhet, integritetsskydd och personuppgiftsansvar. Det är avgörande att alla myndigheters informationssystem är uppbyggda för att klara samma krav och att de är motståndskraftiga mot eventuella angrepp. Även stödet till kommunal sektors privata utförare behöver stärkas eftersom de hanterar samma typ av känslig information.

4.3.2 Informationssäkerhet

- Förbundet anser att det behövs en samordnande funktion som kan ta ett helhetsgrepp och ansvara för frågor om informationssäkerhet och personlig integritet samt robusthet i den elektroniska kommunikationen, inom den offentliga sektorn.
- Det är enligt SKL en brist att det saknas en gemensam funktion för att beakta informationssäkerhet och det är olyckligt att det finns flera myndigheter med olika perspektiv och förhållningssätt beroende på sina respektive uppdrag.
- SKL anser att alla myndigheter behöver en lägsta nivå för sitt systematiska informationssäkerhetsarbete för att kunna förhindra att information läcker ut, förvanskas eller förstörs. Informationen behöver också finnas tillgänglig när den behövs för att respektive myndighet ska kunna utföra sina arbetsuppgifter.

4.3.3 Integritetsskydd

- Datainspektionens uppgifter är bl.a. att praktiskt kontrollera efterlevnad av personuppgiftslagen, kameraövervakningslagen, kreditupplysningslagen och inkassolagen samt att ha tillsynsansvaret för ett antal registerförfattningar. Utredningen anser att flera myndigheter kan få ansvar för frågor om personlig integritet inom sina respektive områden. SKL anser att Datainspektionen bör ha kvar sitt ansvar för dessa frågor men anser att det behövs mer samverkan med sektorsmyndigheter för att hitta gemensamma angreppssätt och samsyn i avvägning mellan integritetsskydd och verksamhetsnytta för att det ska gå att åstadkomma en effektiv digital förvaltning.

4.4.1 Behovet av tydliga och styrande mål

Utredningen föreslår

Att regeringen ska lägga fast ett tydligt och styrande mål för när digital förvaltning ska vara genomförd inom staten. Målet bör dock kunna tillämpas olika för olika myndigheter eftersom förutsättningarna varierar.

Förbundets ställningstagande

- SKL välkomnar tydliga målsättningar för offentlig digitalisering och förutsätter att dessa tas fram gemensamt i offentlig sektor. SKL vill gärna bidra i det arbetet.

4.4.2 Statens åtaganden i den nationella digitala infrastrukturen

Utredningen föreslår

Ett samlat myndighetsansvar för förvaltning av nationella digitala tjänster. I förvaltningsansvaret ingår även att bereda frågor om vilka komponenter som ska anses vara statliga uppgifter. Regeringen ska besluta om vilka dessa ska vara och vad som ska vara statliga principiella åtaganden.

Förbundets ställningstaganden

- SKL stödjer förslaget om ett samlat myndighetsansvar för förvaltning av nationella digitala tjänster. SKL stödjer förslaget att dessa tjänster ska kunna användas av hela den offentliga sektorn, inklusive privata utförare med syfte att underlätta hela den digitala hanteringen av ärenden och kontakter med enskilda och företag.
- SKL menar att den tilltänkta myndigheten ska identifiera och facilitera nationell infrastruktur som stödjer den digitala utvecklingen. Ett viktigt

uppdrag för myndigheten är utveckling, förvaltning och tillsyn av standarder och regelverk, som är förutsättningar för den offentliga digitaliseringen.

4.4.3 Behovet av styrning och uppföljning

Utredningen föreslår

Att det i förordningen om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte införs en ny bestämmelse om att myndigheter ska erbjuda elektronisk kommunikation i kontakten med enskilda. Myndigheterna ska återkommande rapportera till regeringen om de åtgärder de vidtar för att säkerställa detta. Det bör ankomma på den myndighet som har det samlade ansvaret att föreskriva närmare om åtgärder och rapportering.

Förbundets ställningstaganden:

- SKL stödjer förslaget att det i förordningen om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte ska införas en ny bestämmelse om myndigheter ska erbjuda elektronisk kommunikation i kontakten med enskilda.
- SKL anser att 2 § i förordningen samtidigt bör ändras så att det framgår att myndigheter säkert och effektivt ska kunna hantera ett elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen. Att som idag endast kräva att "En myndighet skall i sin verksamhet främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen" framstår som för passivt.

4.4.4 Samverkan inom den offentliga förvaltningen

Utredningen föreslår

Att det inom ramen för avsiktsförklaringen om digital förnyelse av Sverige ska utvecklas en gemensam målbild för den nationella digitala infrastrukturen. Denna målbild läggs sedan till grund för en gemensam handlingsplan utformad med e-hälsoarbetet som förebild.

Förbundets ställningstaganden

- SKL stödjer förslaget att det inom ramen för avsiktsförklaringen om digital förnyelse av Sverige ska utvecklas en gemensam målbild för den nationella digitala infrastrukturen och att denna målbild kan utformas med e-hälsoarbetet som förebild.
- SKL anser vidare att det är viktigt att det tydliggörs var ansvaret för att leda målbildarbetet ligger och att tillräcklig finansiering kopplas till en tilltänkt handlingsplan.

4.5.1 Ett samlat ansvar för digital infrastruktur och digitala tjänster

Utredningen föreslår

- Att det i uppdraget om det samlade ansvaret ska ingå att ansvara för att stödja statliga myndigheters och digitala utveckling och genomförandet av nationella digitala tjänster i den offentliga förvaltningen, samt vidta eller föreslå sådana åtgärder som behövs för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig digitalisering av den offentliga förvaltningen,
- Att det i uppdraget ska ingå att säkerställa att myndigheterna har tillgång till en ändamålsenlig infrastruktur när det gäller som ska vara gemensamma för elektroniskt informationsutbyte,
- att det i uppdraget ska ingå att ansvara för vägledning för webbutveckling,

Förbundets ställningstaganden

- SKL ställer sig positivt till förslaget om ett samlat stöd till statliga myndigheters digitala utveckling och genomförandet av nationella digitala tjänster i den offentliga förvaltningen, men anser att motsvarande stöd även bör ges till kommunal sektor.
- SKL föreslår att det i uppdraget ska ingå att säkerställa att offentlig sektor har tillgång till en ändamålsenlig infrastruktur som stödjer en digital förvaltning.
- SKL föreslår att det i myndighetens uppdrag även ska ingå att förvalta övriga relevanta vägledningar från t ex E-delegationen eller eSamverkansprogrammet

4.5.3 Analys, uppföljning och stabsstöd

Utredningen föreslår

Att det i uppdraget ska ingå att bistå myndigheterna i uppföljning av nyttorealiserings av verksamhetsutveckling med it-stöd och verka för samordning.

Förbundets ställningstaganden

- SKL föreslår att även kommunala myndigheter ska kunna ta del av stöd kring nyttorealiserings.

4.5.4 Stöd till myndigheter

Utredningen föreslår

- Att det i uppdraget ska ingå att genom metodutveckling, riktlinjer, utredningar, utbildning, erfarenhetsutbyte och rådgivning stödja och samordna de offentliga myndigheterna i deras arbete att utveckla den digitala förvaltningen,

- *Att det i uppdraget ska ingå att stödja myndigheterna i deras utveckling av den interna styrningen och kontrollen av it-stöd.*

Förbundets ställningstaganden

- SKL anser att myndighetens uppdrag att ge stöd och rådgivning bör utökas till kommunala myndigheter.

4.5.6 E-legitimationsnämnden – en del av det samlade ansvaret

Utredningen föreslår

Att E-legitimationsnämndens verksamhet ska inordnas i det nya uppdraget och att nämndens uppgifter, enligt förordningen med instruktion för E-legitimationsnämnden, förs över till den myndighet som får detta uppdrag.

Förbundets ställningstaganden

- SKL stödjer att E-legitimationsnämndens verksamhet inordnas i det nya uppdraget och att nämndens uppgifter, enligt förordningen med instruktion för E-legitimationsnämnden, förs över till den myndighet som får detta uppdrag. Nämnden ska hjälpa myndigheter, kommuner, landsting och regioner att säkra försörjningen av e-legitimationstjänster och SKL bedömer att det behövs ett nära samarbete för att lösa uppgiften.

4.5.9 Ska finnas ett råd för digitaliseringssamverkan

Utredningen föreslår

- *Att det i myndigheten ska finnas ett råd för digitaliseringssamverkan,*
- *Att rådet för digitaliseringssamverkan ska ha till uppgift att ge myndighetschefen råd för att främja utvecklingen av den offentliga sektorns digitalisering,*
- *Att frågor av principiell eller större vikt ska föredras i rådet innan myndighetschefen fattar beslut,*
- *Att rådet för digitaliseringssamverkan ska stödja samverkan mellan de olika aktörerna i utvecklingen av digitaliseringen av den offentliga sektorn.*

Förbundets ställningstaganden

- SKL bidrar gärna till ett råd för digitaliseringssamverkan men efterlyser långsiktiga och permanenta former för gemensam prioritering, finansiering och utveckling av nationell digital infrastruktur och nationella digitala tjänster med återkommande förhandlingar mellan stat, kommun, landsting och region (jmf Danmark).

4.5.10 Ansvarig myndighet – huvudalternativ

Utredningen bedömer

Att Ekonomistyrningsverket är bäst lämpat att ta emot uppdraget om ett samlat ansvar för digitaliseringen av den offentliga sektorn.

Förbundets ställningstaganden

- Förbundets bedömning är att oavsett placering av myndighet med samlat ansvar för den offentliga digitaliseringen så behöver verksamheten etableras och resurssättas på ett sätt som säkerställer kontinuitet och långsiktighet. Utöver detta bör utvecklingsmedel avsättas.
- SKL anser att den tilltänkta myndigheten bör ha ett långsiktigt, strategiskt ansvar för att nå regeringens mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. SKL föreslår att myndighetens uppdrag bland annat omfattar:
 - Främja, koordinera, stödja och följa upp digitalisering inom offentlig sektor.
 - Ansvar för att utveckla och förvalta gemensam nationell digital infrastruktur och nationella digitala tjänster. SKL förutsätter att arbetet fokuserar på sektorsövergripande insatser.
 - Utveckling, förvaltning och tillsyn av standarder och regelverk som är förutsättningar för den offentliga digitaliseringen.
 - Ansvar för samordning inom statlig sektor och koordinering mellan statlig och kommunal sektor kring digitalisering.
 - Omvärldsbevakning, kompetensutveckling och erfarenhetsspridning.
- SKL ser vissa fördelar med att inrätta uppdraget i en redan befintlig myndighet för att på så sätt snabbt komma igång och kunna nå resultat. SKL gör dock bedömningen att det på sikt finns behov av en fristående digitaliseringsmyndighet med ansvar för hela samhällets digitalisering, vilket även kan inkludera offentlig sektors digitalisering.
- SKL anser att regeringen bör tydliggöra hur man uppnår koordinering och synergier mellan befintliga myndigheters näraliggande uppdrag, såsom E-hälsomyndigheten, Skolverket, Ekonomistyrningsverket och Post- och telestyrelsen. Dessutom behöver den tilltänkta myndigheten arbeta för att den offentliga sektorns digitalisering drar nytta av den utvecklingskraft och digitalisering som finns i samhället i stort, inom övriga branscher och med hjälp av marknadsaktörer.

6. Mina meddelanden - bedömningar och förslag

6.1 Regeringen och myndigheterna behöver gå före

Utredningen bedömer

- att inom ett par år måste i princip all myndighetspost vara digital,
- att de statliga myndigheterna ska gå före och ansluta till och använda Mina meddelanden,
- att de statliga myndigheterna behöver bli bättre på att informera om hur det digitala leveranssättet fungerar, till exempel när det gäller säkerhet, integritet och tillgänglighet men också att enskilda och företag, genom att skaffa en digital brevlåda, bidrar till att de offentliga resurserna kan användas till mer värdeskapande verksamhet,
- att det är rimligt att anta att de personer som idag redan använder inloggade tjänster hos myndigheter – 69 procent – är en grupp som på eget initiativ kommer att ansluta till Mina meddelanden, om utbudet av tjänster ökar.
- att åtgärder för att stimulera kommunernas anslutning till Mina meddelanden bör vara en del av en, för staten och kommunerna, gemensam handlingsplan för den nationella digitala infrastrukturen

Förbundets ställningstaganden

- SKL instämmer i utredarens inställning att i stort sett all offentlig post ska var digital om ett par år. SKL tycker att Mina meddelanden är ett bra första steg för en övergång till ökad digital kommunikation, men att tjänstens nuvarande funktionalitet inte helt motsvarar kommuners, landstings och regioners behov.
- SKL påtalar att följande möjligheter behövs för att öka kommuners, landstings och regioners anslutning till Mina meddelanden: dubbelriktad kommunikation, anslutning av privata utförare som avsändare och säker digital kommunikation med och mellan myndigheter.
- SKL efterfrågar en målbild och utvecklingsplan för en nationell digital tjänst för säker kommunikation som utgår ifrån och sätter medborgares och företags behov i centrum.

6.1.3 Inför en rätt för enskilda och företag att få myndighetspost elektroniskt

Utredningen föreslår

- Att en infrastruktur för säkra elektroniska försändelser till enskilda och företag ska tillhandahållas av Skatteverket,

- *Att enskilda och företag, om de begärt det, har rätt att som mottagare få försändelser från statliga myndigheter elektroniskt om det inte finns särskilda skäl för undantag,*
- *Att alla statliga myndigheter ska, som avsändare teckna avtal med Skatteverket och skicka säkra elektroniska försändelser i infrastrukturen, om inte regeringen beslutar annat,*
- *Att kommunala myndigheter får, som avsändare, teckna avtal med Skatteverket och skicka säkra elektroniska försändelser i infrastrukturen,*
- *Att som mottagare av försändelser i infrastrukturen registreras de enskilda och företag som via en brevlådeoperatör begärt att få försändelser elektroniskt,*
- *Att alla statliga myndigheter på sina webbplatser ska informera enskilda och företag om rätten att få försändelser elektroniskt,*
- *Att till infrastrukturen ska anslutas privata tillhandahållare av elektroniska brevlådor för säkra elektroniska försändelser till enskilda och företag som Skatteverket godkänt i enlighet med gällande villkor och tecknat avtal med,*
- *Att till infrastrukturen ska Skatteverket i enlighet med gällande villkor tillhandahålla en elektronisk brevlåda för säkra elektroniska försändelser från statliga och kommunala myndigheter till enskilda och företag*

Förbundets ställningstagande

- SKL anser att också kommuner, landsting, regioner och statliga myndigheter bör ha rätt att få sin myndighetspost elektroniskt.

6.1.4 Från myndighetsgemensam infrastruktur till nationell digital tjänst

Utredningen föreslår:

Att Mina meddelanden bör utvecklas till att bli en nationell digital tjänst för säker och spamfri e-post till företag och enskilda.

Förbundets ställningstagande

- SKL anser att målet för en nationell tjänst bör vara att den är öppen för alla som vill ansluta till den, förutsatt att de följer de villkor som gäller. Om förmedlingsadressregistret (FAR) görs tillgängligt för alla som lever upp till villkoren för att ansluta kan medborgare och företag ges rätten att välja en digital brevlåda för all digital post istället för att tvingas ha olika brevlådor för olika typer av avsändare. En öppen anslutning till tjänsten skulle även lösa de definitionsproblem som utredningen beskriver för privata utförarens anslutning

6.1.5 Myndighetspost, information eller spam

Utredningen föreslår

Att Skatteverket tar fram riktlinjer angående vilken typ av meddelanden som myndigheter bör skicka genom Mina meddelanden.

Förbundets ställningstagande

- SKL bedömer att det är en mycket omfattande uppgift att definiera vilka typer av meddelanden som får skickas. Istället bör det framgå av villkoren för anslutning vad som inte får skickas.

6.2.12 Ny reglering av personuppgiftsansvaret i Mina meddelanden

Utredningen föreslår:

Att personuppgiftsansvaret i Mina meddelanden regleras i en ny förordning om en infrastruktur för säkra elektroniska försändelser.

Förbundets ställningstagande

- SKL välkomnar att personuppgiftsansvaret inkluderas i förordningen.

6.2.13 Förmedlingsadressregistret – FaR

Utredningen föreslår:

- *Att Skatteverket även fortsättningsvis får föra register över dem som anslutit sig till infrastrukturen,*
- *Att de uppgifter som får behandlas i registret är person-, samordnings- eller organisationsnummer och uppgifter om vilka avsändare mottagaren inte har godkänt (s.k. nixning),*
- *Att personuppgifterna i registret även fortsättningsvis får behandlas dels för att föra en aktuell förteckning över enskilda som begärt att få ta del av försändelser från anslutna avsändare på elektronisk väg, dels för att expediera försändelser från anslutna avsändare på elektronisk väg,*
- *Att Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som utförs i registret och för den behandling som behövs för att expediera försändelser från myndigheter på elektronisk väg.*

Förbundets ställningstagande

- SKL påpekar att även uppgifter om vald brevlådeoperatör bör läggas till i FAR.

- SKL anser också att det är en onödig detaljreglering att skriva in Skatteverket som myndighet i förordningen. Skrivningen bör göras neutral så att ansvarig myndighet kan ändras utan att ett nytt arbete för att ändra förordningen krävs.

6.2.14 Ändamål med behandlingen av personuppgifter

Utredningen föreslår

Att personuppgifter får behandlas i infrastrukturen för att de elektroniska försändelserna ska nå den mottagare som avses och kunna göras tillgängliga i mottagarens brevlåda.

Förbundets ställningstagande

- SKL anser att förordningstexten bör utformas generellt så att en möjlighet att utveckla en funktionalitet för mottagningskvitto och läskvittens tillåts.

6.2.14 Fördelning av personuppgiftsansvaret

Utredningen föreslår:

- *Att avsändaren av försändelsen är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som behandlas i försändelsen till dess försändelsen har gjorts tillgängligt för mottagaren i mottagarens brevlåda,*
- *Att brevlådeoperatören är personuppgiftsbiträde åt den avsändande myndigheten när det gäller behandling av de personuppgifter som fordras för att en försändelse ska kunna göras tillgänglig i mottagarens brevlåda,*
- *Att det ska utredas vidare vad som händer med personuppgiftsansvaret när försändelser gjorts tillgängliga i fysiska personers brevlådor,*
- *Att om brevlådeinnehavaren är en juridisk person eller en fysisk person som behandlar personuppgifter i brevlådan som inte utgör ett led i verksamhet av rent privat natur, är brevlådeinnehavaren personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter i brevlådan och brevlådeoperatören är personuppgiftsbiträde.*

Förbundets ställningstagande

- SKL vill påtala vikten av att även kunna nyttja ombud för förmedlingstjänsten. I de fall myndigheter upphandlar till exempel utskriftsleverantörer behöver de regleras med ett personuppgiftsbiträdesavtal.

6.2.18 Min myndighetspost – Skatteverket som brevlådeoperatör

Utredningen bedömer:

- Att Skatteverket måste beakta integritetsskyddslagstiftningen vid utformningen av Min myndighetspost och driften av tjänsten och vidta åtgärder för att säkerställa en ansvarsfull personuppgiftsbehandling inom det som avses med ”eget utrymme”, nämligen mottagarens brevlåda i form av Min myndighetspost,
- Att försändelser i Min myndighetspost som Skatteverkets personal inte har åtkomst till kan omfattas av undantaget i 2 kap. 10 § första stycket TF och ska därför inte anses som allmänna handlingar inkomna till Skatteverket.

Utredningen föreslår

Att regeringen utreder och tar ställning till hur offentliga myndigheter ska behandla och förhålla sig till s.k. eget utrymme.

Förbundets ställningstagande

- SKL instämmer i att det behövs en utredning kring möjligheterna med ”Eget utrymme” i förhållande till Tryckfrihetsförordningen, Offentlighets- och sekretesslagen, GDPR och i förhållande till digitaliseringen generellt. Utredningen bör bl.a analysera enskildas möjligheter att själva ge olika aktörer tillgång till uppgifter inom det egna utrymmet med automatiserat utlämnande utan att uppgifterna anses bli allmän handling.

6.3 Ersättning till de elektroniska brevlådeoperatörerna

Utredningen bedömer

Mottagare av elektronisk myndighetspost ska även fortsättningsvis ha möjlighet att, bland flera olika leverantörer av elektroniska brevlådor, välja den leverantör som denne uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten. Denna valfrihet bör lämpligast regleras i ett valfrihetssystem.

Utredningen föreslår

En ny lag ska ge Skatteverket, eller den myndighet som regeringen bestämmer, möjlighet att tillhandahålla valfrihetssystem. Skatteverket får besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för tjänster avseende elektroniska brevlådor som upphandlas inom myndighetens verksamhet (uppdrag) enligt förordningen om infrastruktur för säkra elektroniska försändelser.

Förbundets ställningstagande

- SKL vill understryka vikten av att valfrihetssystemet utformas så att privata utförare av offentlig service och verksamhet och andra företag inte utestängs från att nyttja infrastrukturen.

6.3.1 Ersättningen

Utredningen bedömer

Att i valfrihetssystem måste samtliga aktörer förhålla sig till det pris som har erbjudits för utförandet av tjänsterna. Grunderna för ersättningen för tjänster, avseende elektroniska brevlådor som Skatteverket upphandlar inom myndighetens verksamhet enligt förordningen om infrastruktur för säkra elektroniska försändelser, ska framgå av förfrågningsunderlaget.

Utredningen föreslår

Att den ersättning som erbjuds brevlådeoperatörerna ska bestämmas av regeringen, uppgå till samma belopp för alla berörda brevlådeoperatörer, vara rörlig och utgå från volymer elektronisk myndighetspost. Brevlådeoperatörerna fakturerar respektive avsändare.

Förbundets ställningstagande

- SKL påpekar att kostnaden för identifiering och inloggning med e-legitimation som belastar brevlådeoperatörerna beaktas då ersättningen fastslås.

6.4.6 Privata utförare av offentligfinansierad verksamhet

Utredningen bedömer

Att privata utförare av offentligfinansierad verksamhet i nuläget inte ska beredas möjlighet att ansluta som avsändare i Mina meddelanden.

Förbundets ställningstagande

- SKL delar inte utredningens slutsats att privata utförare i nuläget inte ska kunna ansluta som avsändare i Mina meddelanden.
- SKL anser att möjligheten för privata utförare att ansluta sig till tjänsten är viktig för likabehandling av medborgarna, som har rätt att få likvärdig digital service oavsett om utföraren är offentlig eller privat. Medborgaren är inte alltid och kan inte förväntas vara medveten om huruvida utföraren av till exempel vård eller förskola är en offentlig eller en privat aktör. Det är till exempel inte ovanligt att olika utförare upphandlas för olika typer av specialistvård vid ett och samma sjukhus. SKL menar att patienten, oavsett vilka eller hur många utförarna är i en vårdkedja, behöver ha möjlighet att få kommunikation såsom kallelser, svar, beslut och möjlighet att följa sitt ärende i samma digitala

brevlåda. Utredningens resonemang om att privata utförare kan teckna avtal direkt med en brevlådeoperatör innebär att privatpersonen fråntas möjligheten att själv välja till vilken brevlåda den vill ha sin information.

6.4.7 De privata utförarna har inte behov av Mina meddelanden

Utredningen bedömer

Att privata utförare av offentligfinansierad verksamhet inte själva i nuläget har några större behov av att ansluta som avsändare i Mina meddelanden.

Förbundets ställningstagande

- SKL anser att utredningens resonemang om att privata utförare inte har behov av att ansluta eftersom så få kommuner, landsting och regioner är anslutna är ett märkligt resonemang. Att privata utförare inte kan använda Mina meddelanden är ett av skälen till att många kommuner, landsting och regioner inte ansluter till tjänsten. SKL bedömer därför att fler av dem skulle ansluta om också privata utförare kunde ansluta.
- SKL efterfrågar en utveckling av Mina meddelanden som gör det möjligt för kommuner, landsting och regioner att i sina avtal med privata utförare ansluta och ställa som krav på utförare att de använder Mina meddelanden i kommunikation med medborgare och företag.

6.4.8 Definitionsproblematiken

Utredningen bedömer

Att svårigheterna med att definiera gruppen privata utförare av offentligfinansierad verksamhet gör att det kommer att vara otydligt vilka som omfattas av definitionen, uppstå gränsfall och regleringen riskerar att snart behöva ses över på nytt.

Förbundets ställningstagande

- SKL stödjer utredningens resonemang om att administrationen av att verifiera vem som vid var tid är en godkänd privat utförare är komplex. SKL anser att förordningen för Mina meddelanden därför inte bör specificera olika typer av aktörer. SKL anser att digital infrastruktur ska vara gemensam och öppen för alla som uppfyller dess villkor, såsom till exempel infrastrukturen för vägar, järnvägar och vatten- och avlopp.

6.4.9 Utredningens finansieringsmodell ger likabehandling

Utredningen bedömer

Att den finansieringsmodell som utredningen föreslår ska gälla för brevlådeoperatörer gör att offentliga avsändare inte längre kommer att subventioneras med ett gratis system för säker digital post. Myndigheter och privata utförare kommer därmed att behandlas lika i denna del.

Förbundets ställningstagande

- SKL stödjer förslaget men med beaktande av resonemang i punkt 6.4.6 kring kostnader för identifiering och administration.

6.5 Mina meddelanden är en betrodd tjänst enligt eIDAS-förordningen

Utredningen bedömer

Mina meddelanden och följaktligen de anslutna brevlådeoperatörerna är betrodda tjänster enligt eIDAS förordningen. Det behövs därför ingen motsvarande reglering i svensk nationell rätt. Det kan finnas anledning för regeringen att överväga om det finns behov av kompletterande reglering, särskilt när det gäller konsumentskyddsperspektivet vid eventuella incidenter.

Förbundets ställningstagande

- SKL delar inte utredningens bedömning att det inte behövs någon reglering i svensk nationell rätt utöver EU-förordningen eIDAS och att det räcker att regeringen kan överväga om det finns anledning att överväga om det finns behov av kompletterande reglering. När en tjänst är en så kallad ”kvalificerad betrodd tjänst” gäller eIDAS fullt ut. När det däremot rör sig om en ”betrodd tjänst”, som Mina meddelanden är, finns det delar som ska regleras i nationell rätt.
- SKL anser därtill att det, mot bakgrund av syftet med eIDAS, är mycket anmärkningsvärt att Mina Meddelanden avgränsas endast till offentlig sektor.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande